

Çok iyi geliyor ve herkes yapıyor

Joan Raymond tarafından yazıldı.

Çarşamba, 13 Şubat 2013 12:16 -

Söz konusu evrim olduğunda, kaşınmak gibi refleksler, diğer parmaklarla birleşip iş görebilen bir başparmak geliştirmek kadar önemli görünmeyebilir. Ancak bilim adamları nörolojik açıdan bakıldığında "kaşıntı" ve yakın arkadaşı "kaşınma"nın düşünülenenden daha karmaşık olduğunu keşfediyor. Wake Forest Üniversitesi Baptist Tıp Merkezi'nden dermatolog ve araştırmacı Dr. Gil Yosipovitch yürüttüğü yeni bir çalışmada işlevsel manyetik rezonans görüntüleme (fMRI) tekniği kullanarak, bir kaşıntıyı kaşınmanın insana kendini neden iyi hissettirdiğini ve neden bazı vakalarda ciddi bir problem haline geldiğini araştırdı. Dr. Gil Yosipovitch, Newsweek'ten Joan Raymond'a haz, acı ve kaşıyabildiğiniz (ya da kaşıyamadığınız) kaşıntılardan bahsetti. - Newsweek: İnsanoğluna rahatsızlık veren diğer tüm tıbbi konular dururken neden kaşıntı ve kaşınmak gibi zararsız görünen bir konuyu araştırıyorsunuz?

Gil Yosipovitch: Güzel soru. Ama her şeyden önce, kaşıntı ve kaşınmak aslında çok da zararsız sayılmaz. Herkesin yaşadığı kaşıntı yaratan bazı akut problemler var. Mesela sivrisinek ısırığı. Isırılıyorsunuz, birkaç kere kaşınıyorsunuz ve sonra hayatınıza devam ediyorsunuz. Ama birçok insan için kaşıntı kronik ve onları zayıflatan bir problem. Egzama hastalığı olan yaklaşık 30 milyon insan var ve bazı hastalar kendilerini gerçekten parçalarcasına kaşıyor. Karaciğer ve böbrek problemleri, lenfoma gibi bazı kanser türleri ve HIV gibi bazı hastalıklar da şiddetli kaşıntılara neden olabiliyor. İnsanlar perişan oluyorlar. Geceleri uyuyamıyorlar. Yaşam kaliteleri tamamen mahvoluyor. Ayrıca aşırı kaşınmak yüzünden tehlikeli enfeksiyonlar kapabiliyorlar ve kaşıdıkları yerde izler kalıyor.

- Kaşıntı ve kaşınmak konusunda bilim ne kadar yol kat etti?

Yapmamız gerekenin çok azını. Ama kaşıntının sadece tek bir nedeninin olmadığını öğrendik. Kaşıntı sadece deriyi içermiyor, omurilik ve beyni de kapsıyor. Eskiden kaşıntının acıyla aynı nörolojik yolları paylaştığını düşünürdük. Ama artık kaşıntının, tabiri caizse, kendi özel sinirsel bir yolu olduğunu biliyoruz. Hatta omurilikte sadece kaşıntıyla ilgili olan bazı sinirler var. Aslında omurilik tarafından kontrol edilen bir refleks hareketi olsa da kaşınmak bundan daha karmaşık bir konu. Kaşınmayı düşünmenize gerek yok. Bunu otomatik olarak yapıyorsunuz ve herhalde doğru yeri kaşıyorsunuz. Ama bu basit görünen eylem, görevi kaşıntıyı geçirmek için gereken tüm hareketleri koordine etmek olan bir sürü nöron gerektiriyor. Bir de, kaşıntının izlediği yolla kaşınma refleksinin izlediği yol arasındaki bağlantının ne olduğu sorunsalı var. Bunun ne olduğunu henüz bilmiyoruz. Biz, kaşınmanın kaşıntıyı önlediğini kanıtlayan ve bunun nedenini açıklayan bilimsel kanıtlar göstermek istedik.

- Çalışmanızda beynin kaşınmaya verdiği tepkiyi gözlemlediniz. Çalışma planınızı nasıl hazırladınız?

Cevabını bulmaya çalıştığımız esas sorulardan biri, kaşınmanın kaşıntıyı neden geçirdiğiydi. Bu yüzden, beynin hangi bölümlerinin bu eyleme dahil olduğunu görmek istedik. Çalışmamızda, sağlıklı erkek ve kadınlardan oluşan on üç kişilik yetişkin bir gönüllü grubu kullandık.

Gönüllülerimiz kaşınma hissi duyduklarında, onların kan akışını izlemek ve beyinlerinin hangi bölümlerinin aktif ya da pasif hale geldiğini görmek için fMRI kullandık. Bunun pasif bir kaşınma olduğunu tekrar belirtmekte yarar var. Bu hastalar bizzat kaşıntı hissi duymadılar; gerçi bu bizi biraz kısıtladı. Bizim tek yaptığımız, beş dakikalık bir süre içerisinde hastaların bacaklarının alt kısmını toplam beş defa, yaklaşık 30 saniye boyunca küçük bir fırçayla kaşımak oldu.

- Beynin verdiği tepki sizi şaşırttı mı?

Kesinlikle. Beynin bazı bölgelerinde, örneğin anterior cingulate cortex ve posterior cingulate

Çok iyi geliyor ve herkes yapıyor

Joan Raymond tarafından yazıldı.
Çarşamba, 13 Şubat 2013 12:16 -

cortex dediğimiz bölümlerdeki faaliyetlerin azaldığını bulduk. Cingulate cortex bölgeleri birçok farklı şeyle bağlantılıdır. Aklınıza yaşadığınız zor bir deneyim ya da elinizi yakmak gibi size acı veren bir his geldiğinde, anterior, yani ön bölgesi faaliyete geçer. Posterior, yani arka bölgesi de hafızayla ilgilidir. Yani, kaşınma sırasında bu iki bölgenin faaliyetlerinin azalması, kaşınmanın aslında haz verdiğini savunan geleneksel düşünceyi destekliyor. Görünüşe bakılırsa, kaşınma refleksi, kaşıntının duygusal öğelerini ve verdiği perişanlık hissini bastırarak kaşıntının geçmesine neden oluyor.

- Beyinde, olduğundan daha aktif hale gelen bölgeler var mıydı?

Evet. Temas etme ve acı gibi, dokunma duyusuyla ilgili olan uyarımlarla bağdaştırdığımız "secondary somatosensory cortex" dediğimiz bölge. Bir de amaç belirlemek gibi yönetimsel işler ya da saplantılı davranışlarla bağdaştırdığımız "prefrontal cortex" denen bölge. Artık bu süreçleri daha iyi anladığımızı göre, yaşadıkları kaşıntı problemi yüzünden perişan olan hastalar için doğrudan beyni etkileyen daha iyi tedaviler düzenleme şansımız olabilir.

- O gün gelene kadar sadece kaşınırsak olur mu?

Hayvanlar da kaşınır, insanlar da. Kaşınmak, cildimizi tahriş eden şeylerden kurtulmamızı sağlar. Bu evrimsel bir savunma mekanizmasıdır, bir reflekstir. Bir kaşıntıyı kaşımak insana ne kadar haz verirse versin, eğer aşırıya kaçılırsa ciltte gerçekten ciddi bir tahribat yapabilir.

- Kaşıyamadığımız bir kaşıntı var mıdır?

Aslında evet; kurdeşen. Bolca histamin ve şişkinlik görünse de hastalar pek fazla kaşınmaz. Aslında deli gibi kaşınacaklarını sanırsınız. Kaşındıklarında neden rahatlamadıklarını bilmiyoruz.

- Sizinle konuştuktan sonra kaşıntı hissediyor olmamın bir sebebi olabilir mi?

Bugünlerde yürüttüğümüz çalışmada, insanların kaşınan birini gördüklerinde neden kaşıntı hissettikleri konusunda veri topluyoruz. Yani, kaşınma problemi hakkında konuşurken kaşıntı hissetmek aslında çok da mantıksız görünmüyor.

<http://www.newsweekturkiye.com/haberler/detay/22051/Cok-iyi-geliyor-ve-herkes-yapiyor>